

Sag C-340/21**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

2. juni 2021

Forelæggende ret:

Varhoven administrativen sad (Bulgarien)

Afgørelse af:

14. maj 2021

Kassationsappellant:

VB

Kassationsindstævnt:

Natsionalna agentsia za prihodite (det nationale agentur for indtægter)

Hovedsagens genstand

Appel til prøvelse af en dom, hvorved et søgsmål med påstand om erstatning for immateriel skade, der opstod som følge af kassationsindstævntes retsstridige undladelse af i sin egenskab af dataansvarlig i tilstrækkelig grad at opfylde sine forpligtelser i henhold til Zakon za zashtita na lichnite danni (lov om beskyttelse af personlige oplysninger) og forordning nr. 2016/679, blev forkastet som ugrundet.

Den præjudicielle forelæggelses genstand og retsgrundlag

Anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF vedrørende fortolkningen af 74., 85. og 146. betragtning og artikel 4, nr. 12), artikel 5, stk. 2, samt artikel 24, 32 og 82 i forordning 2016/679.

Præjudicielle spørgsmål

1. Skal artikel 24 og 32 i forordning (EU) nr. 2016/579 fortolkes således, at det forhold, at en uautoriseret videregivelse eller en uautoriseret adgang til personoplysninger som omhandlet i artikel 4, nr. 12), i forordning (EU) nr. 2016/679 er blevet foretaget af personer, som ikke er ansatte i den dataansvarliges administration og ikke er undergivet dennes kontrol, er tilstrækkeligt til at lægge til grund, at de iværksatte tekniske og organisatoriske foranstaltninger ikke er passende?
2. Såfremt det første spørgsmål besvares benægtende, hvilken genstand og hvilket omfang skal rettens legalitetskontrol da have ved vurderingen af, om de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som den dataansvarlige har truffet som omhandlet i artikel 32 i forordning (EU) nr. 2016/679, er passende?
3. Såfremt det første spørgsmål besvares benægtende, skal ansvarlighedsprincippet som omhandlet i artikel 5, stk. 2, og artikel 24 i forordning (EU) nr. 2016/679, sammenholdt med 74. betragtning hertil, da fortolkes således, at bevisbyrden for, at de iværksatte tekniske og organisatoriske foranstaltninger som omhandlet i artikel 32 i forordning (EU) nr. 2016/679 er passende, påhviler den dataansvarlige i forbindelse med et søgsmål i henhold til forordningens artikel 82, stk. 1? Kan indhentningen af en sagkyndig udtalelse anses for et bevismiddel, der er nødvendigt for og tilstrækkeligt til at fastslå, om de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som den dataansvarlige har truffet, i en sag som den foreliggende var passende, hvis den uautoriserede adgang til og den uautoriserede videregivelse af personoplysninger skyldtes et »hackerangreb«?
4. Skal artikel 82, stk. 3, i forordning (EU) nr. 2016/679 fortolkes således, at den uautoriserede videregivelse af eller den uautoriserede adgang til personoplysninger som omhandlet i artikel 4, nr. 12), i forordning (EU) nr. 2016/679 som i den foreliggende sag gennem et »hackerangreb« udført af personer, der ikke er ansatte i den dataansvarliges administration og ikke er undergivet dennes kontrol, udgør en omstændighed, som den dataansvarlige ikke er skyld i, og som kan begrunde en fritagelse for erstatningsansvar?
5. Skal artikel 82, stk. 1 og 2, i forordning (EU) nr. 2016/679, sammenholdt med 85. og 146. betragtning hertil, fortolkes således, at det i en sag som den foreliggende, hvor tilsidesættelsen af beskyttelsen af personoplysninger kommer til udtryk ved en uautoriseret adgang til og formidling af personoplysninger gennem et »hackerangreb«, kun er den berørte persons bekymringer, frygt og angst for et muligt fremtidigt misbrug af personoplysninger, der er omfattet af begrebet immateriel skade, som skal fortolkes bredt, og dermed berettiger til erstatning, hvis der ikke er blevet konstateret et sådant misbrug og/eller den berørte person ikke er blevet påført nogen yderligere skade?

Anførte EU-retlige forskrifter og påberåbt praksis fra Domstolen

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse): 1., 4., 6., 74.-77., 83., 85. og 146. betragtning, artikel 4, nr. 2) og 7), samt artikel 5, 24, 32, 33, 79 og 82.

Domstolens dom af 30. maj 2013, Worten (C-342/12, EU:C:2013:355), præmis 24 og 26.

Nationale retsforskrifter

Administrativnoprotsesualen kodeks (forvaltningsprocesloven) – artikel 144, stk. 1, og artikel 203 og 208.

Grazhdanski protsesualen kodeks (den civile retsplejelov) – artikel 154.

Zakon za otgovornostta na darzhavata i obshtinite za vredi (lov om statens og kommunernes ansvar for skader) – artikel 1.

Zakon za zashtita na lichnite danni (lov om beskyttelse af personoplysninger) – artikel 39, stk. 1 og 2, og artikel 59, stk. 1.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb

- 1 Natsionalna agentsia za prihodite (det nationale agentur for indtægter, herefter »agenturet«) er dataansvarlig som omhandlet i forordningens artikel 4, nr. 7). I henhold til national lovgivning er det en faglig myndighed, som er underlagt finansministeren og har kompetence til at fastslå, sikre og inddrive offentlige og lovbestemte private statsfordringer. Ved udøvelsen af de offentlige beføjelser, som det er blevet overdraget, behandler det personoplysninger.
- 2 Den 15. juli 2019 oplyste de bulgarske medier hele samfundet om, at der var sket en uautoriseret adgang til agenturets informationssystem, og at oplysninger fra dets databaser, som indeholdt personoplysninger og skatte-, afgifts- og socialforsikringsoplysninger, var blevet offentliggjort på internettet. 4 057 328 bulgarske statsborgere var berørt heraf, mens antallet af alle de berørte fysiske personer, som både talte bulgarske og udenlandske statsborgere, var 6 074 140. Blandt de berørte personer er også VB.
- 3 Indtil nu er der ikke sket nogen retskraftig domfældelse af de personer, der [angiveligt] har foretaget den uautoriserede adgang, som i medierne betegnes som et »hackerangreb«.

- 4 Efter at adgangen var sket, anlagde hundredvis af borgere sag mod agenturet med påstand om betaling af erstatning for immateriel skade.
- 5 Den 16. september 2019 anlagde VB sag mod agenturet ved Administrativen sad Sofia-grad (forvaltningsdomstolen i Sofia by) med påstand om betaling af erstatning på 1 000 leva (BGN) (ca. 511 EUR) i henhold til forordningens artikel 82, stk. 1, og artikel 1, stk. 1, i lov om statens og kommunernes ansvar for skader (Zakon za otgovornostta na darzhavata i obshtinite za vredi) og artikel 39, stk. 1, i lov om beskyttelse af personoplysninger (Zakon za zashtita na lichnite danni).
- 6 I sit søgsmål i første instans gjorde VB gældende, at agenturet »ikke på den bedst mulige måde« havde opfyldt sin forpligtelse til at »sikre sin cybersikkerhed korrekt« og »effektivt at yde det højeste sikkerhedsniveau for personoplysninger vedrørende Republikken Bulgariens borgere«. Herved var der indtruffet en tilsidesættelse af beskyttelsen af personoplysninger som omhandlet i forordningens artikel 4, nr. 12), og personoplysninger var uretmæssigt blevet videregivet.
- 7 VB gav udtryk for den opfattelse, at »den manglende omhu og den manglende anvendelse af effektive foranstaltninger til databeskyttelse« var udtryk for, at agenturet havde undladt at opfylde sine forpligtelser til at beskytte borgernes oplysninger, og at dette udgjorde en tilsidesættelse af forordningens artikel 24 og 32. Som dataansvarlig er agenturet ifølge VB forpligtet til at behandle personoplysninger på en måde, der »yder en passende sikkerhed«, idet det gennemfører passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger.
- 8 VB gjorde gældende, at hun som følge af agenturets manglende opfyldelse af sine forpligtelser var blevet påført en immateriel skade, der bestod i bekymringer og frygt for fremtidigt misbrug af hendes personoplysninger, f.eks. idet hendes formue ville blive stjålet, hendes bankkonti ville blive misbrugt, der ville blive indgået aftaler om kredit i hendes navn, hendes retlige status ville blive ændret eller hendes identitet ville blive stjålet. Hun er opbragt over »den omfattende indtrængen i agenturets informationssystem« og føler sig ikke beskyttet af staten. Hun er bange for, at hun vil blive afpresset, angrebet eller bortført.
- 9 Agenturet anså søgsmålet for ugrundet. VB har ikke anmodet agenturet om nogen informationer om, nøjagtig hvilke personoplysninger der var blevet opnået adgang til.
- 10 Efter at adgangen var sket, iværksatte agenturet ufortøvet foranstaltninger til at beskytte borgernes rettigheder og interesser. Der blev afholdt møder med repræsentanter og eksperter fra sikkerhedstjenesterne, Notarialna kamara (notarkontoret), Agentsia po vpisvaniata (agenturet for registreringer), Asotsiatsia na targovskite banki (forbundet af handelsbanker) m.fl. for at koordinere foranstaltningerne til at begrænse følgerne af adgangen. På agenturets websted blev der oprettet særlige rubrikker om cyberangrebet, hvor aktuelle informationer blev offentliggjort.

- 11 Ifølge agenturet er der ikke nogen årsagssammenhæng mellem den påståede immaterielle skade og den ulovlige adgang til personoplysningerne. Agenturet var offer for et ondsindet angreb fra en tredjepart, der ikke var ansat i agenturet. Dermed er det ikke skyld i den indtrufne skade.
- 12 Agenturet gjorde gældende, at det iværksatte talrige foranstaltninger. Det indførte således processtyringssystemer og styringssystemer vedrørende informationssikkerhed, godkendte procedurer, der opfyldte de internationale kvalitetsstandarde ISO 9000 og ISO 9001, og det anvendte retningslinjer, regler, procedurer, anvisninger og metoder vedrørende informationssikkerhedsstyrings.
- 13 Agenturet fremlagde bevismidler, nemlig forskellige interne dokumenter fra perioden fra januar 2013 til maj 2019 om indholdet af, proceduren for oprettelse af, vedligeholdelse af og adgangen til databaserne, indførelsen af styringssystemer vedrørende informationssikkerhed, de præventive procedurer, de interne regler for net- og informationssikkerhed, anvisningerne vedrørende håndteringen af oplysninger, retningslinjerne for beskyttelse af personoplysninger, foranstaltningerne og midlerne til at beskytte personoplysninger og metoderne og procedurerne vedrørende risikovurdering.
- 14 Ved dom af 27. november 2020 forkastede Administrativen sad Sofia-grad VB's søgsmål som ugrundet.
- 15 Administrativen sad Sofia-grad udtalte, at den uautoriserede adgang til agenturets database var sket gennem et »hackerangreb« udført af personer, mod hvem der er indledt en endnu uafsluttet efterforskningsprocedure.
- 16 Den retsstridige konsekvens gav ikke anledning til at formode, at den dataansvarlige ikke havde opfyldt sine forpligtelser til at træffe passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger til at sikre beskyttelsen af databasen, således at ingen kunne få adgang til denne database på nogen måde eller med nogen midler.
- 17 Administrativen sad Sofia-grad var af den opfattelse, at sagsøgeren skulle redegøre for, hvilke (tekniske) handlinger agenturet faktisk skulle have foretaget, men ikke havde udført eller havde udført dårligt, således at konsekvensen i form af den uautoriserede adgang til og videregivelsen af personoplysninger herefter var indtruffet, eller således at dette havde bidraget til, at denne konsekvens indtraf.
- 18 Ifølge Administrativen sad Sofia-grad kunne der på baggrund af de fremlagte bevismidler ikke konstateres nogen undladelse fra den dataansvarliges side. VB var ikke blevet påført nogen immateriel skade, som kunne give erstatning. Den oplevede psykiske belastning, som var blevet udløst af underretningen om den uautoriserede adgang til agenturets informationsdatabaser, var normal, men udgjorde ikke nogen faktisk indtruffet skade i retlig forstand. VB havde ikke interesseret sig for, nøjagtig hvilke af hendes personoplysninger der var blevet opnået adgang til. Denne adfærd tydede ikke på nogen kraftig emotionel stress.

- 19 Administrativen sad Sofia-grad fastslog, at offentliggørelsen af, at der var sket en uautoriseret adgang til agenturets database, ikke havde påvirket VB's liv med hensyn til hendes selvtillid, følelse af selvværd, arbejde, relationer eller helbredstilstand. Der var ikke nogen årsagssammenhæng med de oplevede negative følelser, eftersom de ikke skyldtes agenturets adfærd.
- 20 VB har iværksat appel til prøvelse af Administrativen sad Sofia-grads dom ved den forelæggende ret, Varhoven administrativen sad (øverste forvaltningsdomstol).

Hovedsagens parter væsentlige argumenter

- 21 I kassationsappelskriftet har VB gjort gældende, at Administrativen sad Sofia-grad fordelte bevisbyrden for at påvise en negativ omstændighed, nemlig den dataansvarliges undladelse af at træffe passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger, ukorrekt.
- 22 VB har givet udtryk for den opfattelse, at anvendelsen af effektive foranstaltninger er omfattet af agenturets skøn, og at det derfor ikke er muligt at redegøre for, hvilke konkrete forpligtelser agenturets ansatte skulle have opfyldt, men undlod at opfylde. De bevismidler, som agenturet har fremlagt, har ifølge VB ikke påvist, at de trufne tekniske og organisatoriske foranstaltninger var passende.
- 23 VB har gjort gældende, at bekymringen for et muligt fremtidigt misbrug af personoplysningerne ikke udgør en hypotetisk, men en faktisk immateriel skade, som skal erstattes. Det er ikke nødvendigt at påvise en almindelig immateriel skade.
- 24 Agenturet har gjort gældende, at Administrativen sad Sofia-grad med rette lagde til grund, at det i sin egenskab af dataansvarlig ikke havde gjort sig skyldig i en undladelse, men havde truffet talrige tekniske og organisatoriske beskyttelsesforanstaltninger ved behandlingen af personoplysninger. Det er ikke blevet godtgjort, at en skade faktisk er indtruffet. Der skal ikke betales erstatning for bekymringer og angst for fremtidige begivenheder.

Kort fremstilling af begrundelsen for den præjudicielle forelæggelse

- 25 Lignende sager anlagt mod agenturet fik divergerende udfald i første instans. Søgsmålene blev enten forkastet som ugrundede, eller sagsøgerne fik delvis medhold. Retsforskrifterne blev fortolket og anvendt på divergerende vis med hensyn til alle elementer af den dataansvarliges erstatningsansvar.
- 26 Varhoven administrativen sad er af den opfattelse, at begrebet erstatningsansvar som omhandlet i forordningens artikel 82 omfatter følgende: i) en overtrædelse fra den dataansvarliges side af denne forordning, ii) en materiel eller immateriel

skade, som er blevet påført den berørte person, og iii) en årsagssammenhæng mellem den opståede skade og den konkrete overtrædelse.

Det første spørgsmål

- 27 I henhold til forordningens artikel 24 gennemfører den dataansvarlige passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger for at sikre og for at være i stand til at påvise, at behandlingen er i overensstemmelse med denne forordning. Disse foranstaltninger skal om nødvendigt revideres og ajourføres.
- 28 Forordningens artikel 32 fastsætter den dataansvarliges forpligtelser i forbindelse med behandlingssikkerheden, som er relevante for dennes ansvar i henhold til artikel 24 og udløser dette ansvar, idet der opregnes de kriterier, hvorefter de passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger skal anvendes for at sikre et sikkerhedsniveau, der passer til risiciene. Disse omfatter »det aktuelle tekniske niveau, implementeringsomkostningerne og den pågældende behandlings karakter, omfang, sammenhæng og formål samt risiciene af varierende sandsynlighed og alvor for fysiske personers rettigheder og frihedsrettigheder«.
- 29 Forordningen definerer ikke begrebet »passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger«. I 74. betragtning anføres, at den dataansvarlige bør have pligt til at gennemføre passende og effektive foranstaltninger og til at påvise, at behandlingsaktiviteter overholder forordningen, herunder foranstaltningernes effektivitet.
- 30 Ovenstående fører til den konklusion, at den ansvarlige skal foretage en risikovurdering i henhold til de kriterier, der er fastsat i forordningens artikel 32, og på grundlag heraf træffe tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som er passende i forhold til det beskyttelsesniveau for personoplysninger, der er nødvendigt og passer til risiciene. Ved indførelsen af passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger sikrer den dataansvarlige, at denne behandler personoplysninger i overensstemmelse med forordningen.
- 31 Det følger af de nævnte retsforskrifter, at valget af de passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger er et spørgsmål om, hvad der er hensigtsmæssigt. Den dataansvarliges vurdering af, hvad der er hensigtsmæssigt, er dog ikke undergivet nogen domstolsprøvelse, eftersom retten vurderer lovligheden. Samtidig skal behandlingen af personoplysninger inden for den fastsatte skønsmargin med hensyn til udvælgelsen af de tekniske og organisatoriske foranstaltninger ske inden for forordningens rammer og under overholdelse af formålet om at sikre den grundlæggende ret til beskyttelse af fysiske personers personoplysninger.
- 32 På baggrund af det forestående anmoder Varhoven administrativen sad om afklaring af, hvorvidt forordningens artikel 24 og 32 skal fortolkes således, at indtrædelsen af en retsstridig konsekvens i form af en uautoriseret videregivelse af eller en uautoriseret adgang til personoplysninger som omhandlet i forordningens

artikel 4, nr.12), i sig selv påviser, at de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som den dataansvarlige traf, ikke var passende.

Det andet spørgsmål (såfremt det første spørgsmål besvares benægtende)

- 33 Eftersom udvælgelsen og anvendelsen af tekniske og organisatoriske foranstaltninger er overladt til den dataansvarliges subjektive vurdering og er omfattet af dennes skønsmargen, opstår der for Varhoven administrativen sad det spørgsmål, hvilken genstand og hvilket omfang rettens legalitetsprøvelse skal have ved vurderingen af, om de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som den dataansvarlige træffer, er passende og overholder forordningens artikel 24 og 32.
- 34 Varhoven administrativen sad er i tvivl om, hvorvidt det er tilstrækkeligt, at retten fastslår, hvorledes den dataansvarlige har opfyldt de forpligtelser, der følger af de førnævnte bestemmelser, eller hvorvidt retten skal foretage en materiel prøvelse af de iværksatte og gennemførte tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der imidlertid kun er anført som eksempler i forordningen og gennemføres alt efter, om de er hensigtsmæssige.

Det tredje spørgsmål (såfremt det første spørgsmål besvares benægtende)

- 35 I henhold til forordningens artikel 5, stk. 2, er den dataansvarlige ansvarlig for og skal kunne påvise overholdelsen af principperne i samme bestemmelses stk. 1, som vedrører behandlingen af personoplysninger. Forordningens artikel 24, stk. 1, forpligter den dataansvarlige til at gennemføre »passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger for at sikre og for at være i stand til at påvise, at behandling er i overensstemmelse med denne forordning«.
- 36 Forordningens artikel 82, stk. 3, giver den dataansvarlige eller databehandleren mulighed for at blive fritaget for erstatningsansvar i henhold til stk. 2, »hvis det bevises, at den pågældende ikke er skyld i den begivenhed, der medførte skaden«. I henhold til det nævnte stk. 2 hæfter den dataansvarlige for den skade, der er forvoldt af behandling, der overtræder denne forordning.
- 37 I henhold til nationale ret er alle parter i en sag forpligtet til at påvise de omstændigheder, på grundlag af hvilke de gør deres krav eller indsigelser gældende. I de lignende sager har retterne i første instans fordelt bevisbyrden mellem sagsøger og sagsøgte forskelligt.
- 38 I den foreliggende sag er det et relevant spørgsmål, om ansvarlighedsprincippet som omhandlet i forordningens artikel 5, stk. 2, sammenholdt med 74. betragtning hertil og forordningens artikel 24, stk. 1, skal fortolkes således, at bevisbyrden herved vendes om, således at den dataansvarlige, mod hvem der er anlagt erstatningssøgsmål vedrørende en tilsidesættelse af forordningen, som sagsøgt er

forpligtet til at påvise, at de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som vedkommende har anvendt, er passende.

- 39 Ud over spørgsmålet om genstanden for og omfanget af rettens prøvelse af opfyldelsen af forpligtelserne i henhold til forordningen er det også uklart, hvorledes og ved anvendelse af hvilke bevismidler det skal vurderes, om de er blevet opfyldt, og navnlig om der er blevet anvendt alle passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger.
- 40 Under sagen fremlagde agenturet bevismidler vedrørende sikringen af beskyttelsen af informationsnetværkene i henhold til de standarder, der angives i dokumenterne, men der blev ikke indhentet nogen sagkyndig kriminalteknisk udtalelse for at fastslå, om de tekniske og organisatoriske foranstaltninger var passende i forordningens forstand. Varhoven administrativen sad er opmærksom på, at en dataansvarlig som agenturet er forpligtet til at anvende organisatoriske, teknologiske og tekniske foranstaltninger med henblik på net- og informationssikkerhed, som står i passende forhold til truslerne fra cyberkriminalitet, for at minimere risikoen for, at disse trusler realiseres. Dog kan det have nye negative følger for beskyttelsen af personoplysninger, hvis kriminalteknisk sagkyndige får adgang til enhver sag, hvis retsgrundlag udgøres af forordningens artikel 82.
- 41 I betragtning af det aktuelle tekniske niveau, de eksisterende standarder for beskyttelse af informationsnetværkssystemer og den indtrufne uautoriserede adgang gennem et »hackerangreb« udført af personer, som ikke er en del af den dataansvarliges administration, stiller Varhoven administrativen sad det spørgsmål, om rettens indhentning af en sagkyndig kriminalteknisk udtalelse kan anses for at være et bevismiddel, der er nødvendigt for og tilstrækkeligt til at fastslå, om de trufne og anvendte tekniske og organisatoriske foranstaltninger var passende med henblik på at sikre beskyttelsen af personoplysninger.

Det fjerde spørgsmål

- 42 Som dataansvarlig, der er involveret i behandling, hæfter agenturet, men kan fritages for erstatningsansvar i henhold til artikel 82, stk. 3, hvis det bevises, at det ikke er skyld i den begivenhed, der medførte skaden.
- 43 Mellem parterne er det ubestridt, at adgangen til personoplysninger skete gennem et »hackerangreb« mod agenturet. Derimod skete den uautoriserede adgang til og videregivelsen af personoplysninger ikke ved eller i forbindelse med agenturets ansattes behandling af personoplysninger.
- 44 Varhoven administrativen sad anmoder om, at det fastslås, om det i den foreliggende sag kan lægges til grund, at der foreligger en omstændighed, som den dataansvarlige ikke er skyld i, og at denne omstændighed dermed fritager den dataansvarlige for erstatningsansvar.

Det femte spørgsmål

- 45 Den berørte person har nedlagt påstand om betaling af erstatning for en immateriel skade, som kommer til udtryk i form af bekymringer, angst, stress, følelse af usikkerhed og frygt for et fremtidigt misbrug af hendes personoplysninger på forskellige måder som beskrevet af vedkommende. Der er ikke nogen holdepunkter for at antage, at VB's personoplysninger er blevet misbrugt.
- 46 Som det fremgår af 75. og 85. betragtning til forordningen, tages der ved opregningen af eksempler på materielle eller immaterielle skader hensyn til typen af personoplysningerne og skadevirkningerne for de berørte personer og ikke kun til deres subjektive opfattelse.
- 47 I 146. betragtning til forordningen fastsættes grænsen for erstatningsansvaret. Dette omfatter »enhver skade«, som en person måtte lide som følge af behandling, der overtræder denne forordning.
- 48 Efter at der allerede er sket en adgang, kan den berørte persons personoplysninger blive genstand for talrige tilfælde af misbrug af immateriel og materiel karakter med betydelige skadevirkninger. Offentligheden skal informeres om sådanne tilfælde af misbrug, hvilket kan begrunde en højere grad af bekymring hos de personer, der er berørt af »hackerangrebet«. I den foreliggende sag er det fremtidige misbrug som følge af manglende oplysninger om et allerede indtruffet misbrug blot en formodning eller hypotese med en mulig, men uvis risiko for den berørte persons rettigheder.
- 49 Af de beskrevne grunde opstår det spørgsmål, om den berørte persons negative følelser i denne kontekst, dvs. om det forhold, at faren for et muligt fremtidigt misbrug af personoplysningerne er opstået, er omfattet af begrebet immateriel skade, som skal fortolkes bredt, og dermed udgør et grundlag for erstatning som omhandlet i forordningens artikel 82, stk. 1, sammenholdt med 146. betragtning hertil.
- 50 Det er dog muligt, at forordningens artikel 82, stk. 1, sammenholdt med 146. betragtning hertil, ikke kan fortolkes således, at enhver negativ følelse, angst eller bekymring hos den berørte person giver ret til erstatning for den opståede immaterielle skade, når der ikke forinden er sket en ulovlig udnyttelse som f.eks. tyveri af ejendom, indgåelse af aftaler om kredit i den berørte persons navn eller identitetstyveri.